

ВІННИЦЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ДЕПАРТАМЕНТ ГУМАНІТАРНОЇ ПОЛІТИКИ
ВІННИЦЬКА ОБЛАСНА СТАНЦІЯ ЮНИХ НАТУРАЛІСТІВ

СХВАЛЕНО

Науково-методичною радою
КВНЗ «Вінницька академія
неперервної освіти»

Протокол № 3
від _____ 2021 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказом Департаменту
гуманитарної політики Вінницької
обласної державної адміністрації

№ _____ 2021 р.

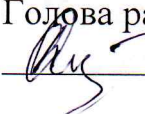

Навчальна програма з позашкільної освіти
еколого-натуралістичного напрямку
«Квіти навколо нас»

1 рік навчання

Вінниця 2021

ДЕПАРТАМЕНТ ГУМАНІТАРНОЇ ПОЛІТИКИ
ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
ВІННИЦЬКА ОБЛАСНА СТАНЦІЯ ЮНИХ НАТУРАЛІСТІВ

ОБГОВОРЕНО ТА ПОГОДЖЕНО
Методичною радою Вінницької
обласної станції юних натуралістів,
протокол № 2 від 13.04.2021р.
Голова ради
 Н.А.Шмаль

ЗАТВЕРДЖЕНО
Педагогічною радою Вінницької
обласної станції юних натуралістів,
протокол № 2 від 31.05.2021р.
Голова ради
 О.А. Драгомирецька

Навчальна програма з позашкільної освіти
еколого-натуралістичного напрямку
«Квіти навколо нас
1 рік навчання

Міністерство освіти і науки України
Департамент гуманітарної політики
Вінницької обласної державної адміністрації
Вінницька обласна станція юних натуралістів

СХВАЛЕНО

Науково-методичною радою
КЗВО «Вінницька академія
безперервної освіти»
Протокол від 28 серпня 2021 року №3

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Департаменту гуманітарної
політики обласної державної
адміністрації
від 01 грудня 2021 року №936

Навчальна програма з позашкільної освіти
еколого-натуралістичного напрямку
«Квіти навколо нас
1 рік навчання

м. Вінниця, 2021 р.

Укладач:

Вуглицька Альона Анатоліївна – керівник гуртків Вінницької обласної станції юних натуралістів.

Рецензент:

Чупринко І.М. – методист Вінницької обласної станції юних натуралістів,
Відмінник освіти України.

ДЕПАРТАМЕНТ ГУМАНІТАРНОЇ ПОЛІТИКИ
ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
ВІННИЦЬКА ОБЛАСНА СТАНЦІЯ ЮНИХ НАТУРАЛІСТІВ

ОБГОВОРЕНО ТА ПОГОДЖЕНО
Методичною радою Вінницької
обласної станції юних натуралістів,
протокол № _____ від _____
Голова ради
_____ Н.А.Шмаль

ЗАТВЕРДЖЕНО
Педагогічною радою Вінницької
обласної станції юних натуралістів,
протокол № _____ від _____
Голова ради
_____ О.А.Драгомирецька

Навчальна програма з позашкільної освіти
еколого-натуралістичного напрямку
«Квіти навколо нас
1 рік навчання

м. Вінниця 2021 р.

Укладач:

Вуглицька Альона Анатоліївна – керівник гуртків Вінницької обласної станції юних натуралістів.

Рецензент:

Чупринко І.М. – методист Вінницької обласної станції юних натуралістів,
Відмінник освіти України.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Природа – це все те, що нас оточує: квіти, дерева, водойми, ліси і багато іншого. І саме квіти користуються незмінною любов'ю в усіх народів з найдавніших часів і до наших днів. Про любов наших предків до квітів свідчать фрески й заставки в стародавніх рукописах, вишивки на скатертинах і рушниках. Квіти надійно ввійшли до нашого побуту. Уже стало звичайним саджати квіти у дворах житлових будинків, на пришкільних ділянках, територіях промислових підприємств.

Задовольняючи естетичні потреби людини, вони також виконують санітарну роль – очищають повітря від шкідливих домішок. У школах квіти слугують наочністю при вивченні ботаніки та різних біологічних процесів у рослин.

Там, де немає можливості вирощувати квіти в ґрунті, на допомогу приходить кімнатне квітництво. Людина не тільки відібрала біологічно найбільш пристосовані види, але й вивела з них такі сорти, яких немає й ніколи не існувало в природі. Зараз кімнатні рослини надзвичайно поширені.

Квітникар-початківець повинен знати не тільки назву рослини, але й її батьківщину, біологічні особливості, потребу в поживних речовинах, воді, світлі, теплі. Усе це можна освоїти завдяки нашій програмі «Квіти навколо нас».

Залучення учнів до створення і підтримки естетичної привабливості середовища — важливе завдання позашкільної еколого - біологічної освіти.

Навчальна програма з позашкільної освіти «Квіти навколо нас» спрямована на еколого-натуралістичний напрям позашкільної освіти та реалізується в гуртках, творчих об'єднаннях позашкільних навчальних закладів.

Програма початкового рівня для дітей 7-10 років, розрахована на один рік навчання, 144 години на рік, 4 години на тиждень.

Метою програми є засвоєння знань про квітково-декоративні рослини відкритого та закритого ґрунту, формування естетичних смаків та екологічної культури вихованців, засвоєння системи знань та опанування практичними

уміннями та навичками по догляду за рослинами, створення середовища для саморозвитку, самореалізації, соціалізації та професійного самовизначення учнів, виховування відповідального ставлення до природи, почуття прекрасного.

Основні завдання програми:

- засвоїти знання про квітково-декоративні рослини;
- набути вміння та навички вирощування та догляду за квітково-декоративними рослинами;
- ознайомити з основами створення квіткових композицій;
- виховати повагу до національних звичаїв і традицій;
- забезпечити розвиток творчих здібностей, створити умови для самореалізації талановитих учнів;
- сприяти бережливому ставленню до природи, а також усвідомлення необхідності активної природоохоронної діяльності
- формувати естетичні смаки.

Під час освоєння програми вихованці отримують ґрунтовні знання з основ квітництва. Програмою передбачено вивчення різних груп рослин, які нас оточують.

З огляду на вікові особливості учнів програмою передбачено використання різноманітних форм і методичних прийомів подачі матеріалу. Пропонується проведення ігрових занять, розв'язування кросвордів, відгадування загадок, створення екологічних казок; участь в обласних та всеукраїнських масових еколого-натуралістичних заходах тощо.

Важливе значення має засвоєння техніки засушування різних рослин. Юннати навчаються виготовляти дрібні вироби з різного матеріалу.

В процесі занять учні знайомляться з українською народною символікою, рослинами-символами, використовуючи їх у своїх творчих роботах. Це виховує у дітей почуття любові до рідного народу, свідоме ставлення до праці і шану до народних символів.

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Назва розділу	Теоретичні заняття(год)	Практичні заняття(год)	Разом
Вступ.	2	2	4
Розділ 1. Квіти у житті людини.	8	8	16
Розділ 2. Екологія і сучасність.	4	4	8
Розділ 3. Барви на клумбі.	20	24	44
Розділ 4. Природний матеріал – основа творчої фантазії.	6	14	20
Розділ 5. Кімнатні рослини.	22	28	46
Підсумкове заняття.	2	-	2
Всього:	64	80	144

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Вступ. (4 год)

Теоретична частина.

Ознайомлення з роботою гуртка. Мій шлях від станції додому (правила дорожнього руху). Первинний інструктаж з техніки безпеки (правила поведінки в майстерні, правила роботи з інструментами, гігієна праці).

Екскурсія територією Станції юних натуралістів.

Розділ 1. Квіти у житті людини (16 год.)

Теоретична частина.

Квіти у житті людини. Квіти і пори року. Подорож у світ кімнатних рослин із глибини віків до наших днів. Мистецтво дарувати квіти. Квітковий етикет. Квітковий гороскоп. Квіти-символи.

Практична частина.

Збір легенд та цікавих історичних відомостей про кімнатні квіти. Виготовлення аплікацій «Квітковий орнамент». Виставка малюнків: «Моя улюблена квітка».

Екскурсія до квіткового павільйону.

Розділ 2. Екологія і сучасність (8 год.).

Теоретична частина.

Історія охорони природи. Червона книга. Подорож регіонами України: «Рослинний світ Червоної книги». Представники місцевої флори, занесені до Червоної книги України.

Практична частина.

Створення картотеки рідкісних рослин місцевої флори.

Виготовлення природоохоронної листівки: «Бережіть рослини Червоної книги!»

Розділ 3. Барви на клумбі (44 год.)

Теоретична частина.

Особливості зовнішньої будови квіткових рослин: корінь, стебло, листя, квітка. Їх значення для життя рослини. Різноманітність квітково-декоративних рослин. Однорічні квітково-декоративні рослини. Календула, чорнобривці, айстри - однорічні квіткові рослини. Однорічні сухоцвіти. Дворічні квітково-декоративні рослини. Їх різноманітність. Традиційні українські дворічники, їх обрядове застосування. Багаторічні квітково-декоративні рослини. Цибулинні квітково-декоративні рослини.

Квіткове оформлення. Елементи квіткового оформлення. Організація квіткового оформлення.

Практична частина.

Ознайомлення із квітковими рослинами, що зростають на шкільних клумбах. Створення картотеки однорічних, дворічних та багаторічних квітів.

Виготовлення та оформлення колекції насіння однорічних, дворічних та багаторічних квітів. Технологія збирання, очищення та зберігання насіння однорічних квітів. Виготовлення штучних квітів з паперу, фетру, бісеру. Виготовлення композиції з однорічних сухоцвітів.

Розділ 4. Природний матеріал – основа творчої фантазії. (20 год.)

Теоретична частина.

Різноманітність природного матеріалу. Інструменти та різні пристосування для роботи з природним матеріалом. Основні правила збору, обробки та зберігання природного матеріалу.

Практична частина.

Створення плоскої композиції із сухого листя. Виготовлення ляльки-мотанки з використанням природного матеріалу. Виготовлення композиції „Фантазійне диво”. Крилатки ясена, клена – матеріал для виготовлення квітів. Виготовлення композиції-аплікації з використанням круп та насіння на довільну тематику. Створення композиції з використанням каштанів: «Дарунок лісу – гриби».

Екскурсія до лісу з метою ознайомлення та збору природного матеріалу.

Розділ 5. Кімнатні рослини (50 год.)

Теоретична частина.

Загальна характеристика кімнатних рослин. Найбільш поширені кімнатні рослини. Мандрівка з кімнатними рослинами. Умови вирощування та догляду за ними. Земля для кімнатних рослин. Розмноження кімнатних рослин. Гарно-квітучі кімнатні рослини у вашому домі. Декоративно-листяні кімнатні рослини. Виткі та звисаючі (ампельні) кімнатні рослини. Гості із далеких пустель. Розмноження кактусів. Кращі кактуси для кімнат. Світлолюбиві і тіньовитривалі рослини, їх розміщення в класах, коридорах, кімнатах. Шкідники кімнатних рослин. Боротьба зі шкідниками та хворобами кімнатних рослин.

Практична частина.

Догляд за кімнатними рослинами в куточку живої природи. Вивчення різновидів розмноження кімнатних рослин на практиці. Розмноження кімнатних рослин живцями. Розмноження кімнатних рослин з листка. Етикетування кімнатних рослин. Створення художньої композиції з кімнатних рослин(колективна робота). Вигонка цибулинних рослин. Весняна пересадка та перевалка кімнатних рослин. Складання картотеки найпоширеніших кімнатних рослин. Вікторина «Чи знаєш ти кімнатні рослини?». Конкурс малюнків кімнатних рослин. Виставка малюнків: «Мандрівники із далеких країв». Аплікація: «Мініатюрна кімнатна рослинка.»

Експерсії до тепличного господарства Вінницької обласної станції юних натуралістів з метою ознайомлення та вивчення найпоширеніших гарно-квітучих та декоративно – листяних кімнатних рослин; кактусів та сукулентів.

Підсумкове заняття (2 год.)

«Подорож з квітами», «Квітковий вернісаж».

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці мають знати:

- найбільш поширені квітково-декоративні рослини;
- види розмноження кімнатних рослин;
- групи рослин, що використовуються у внутрішньому та зовнішньому озелененні;
- агротехніку вирощування квітково-декоративних рослин;
- основні види природного матеріалу.

Вихованці мають вміти:

- догляди за кімнатними рослинами;
- вирощувати та доглядати за квітково-декоративними рослинами; закритого ґрунту;
- пересаджувати кімнатні рослини;
- створювати художні композиції з кімнатних рослин;
- Створювати художні композиції з природного матеріалу;
- застосовувати на практиці набуті знання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Астахова Е., Крупа Т., Череватенко М. Сад вашей мечты. – Харьков: «Книжный клуб, 2007.
2. Бедриковская Н.П. Рекомендации по комнатному цветоводству. – К.К «НИКТИ», 1998.
3. Бичкова А.В. Природні матеріали:пошук і традиції./Початкова школа. – 1991. №11.
4. Дунаєва О. М. Парки „Артека”. Журнал „Квіти України” № 3, 2010
5. Журнали „Флорист” № 1-6, 2000
6. Золотницький М. Ф. Квіти в легендах і переказах. К.: видавничий дім «Калита», 2007. – 152 с.
7. Козлова С.І. Композиції з живих та штучних квітів. Вид. - Під: „Арт – родник”, 2004, 96 с. з іл.
8. Кузенко Т. Флористика. Практичні поради. Вид-во „Новоград”, Тернопіль, 2001, - 25 с.
9. Лаврова С. Царство Флори. Квіти і дерева в легендах і міфах. Санкт-Петербург, Білий місто, 2010 р. - 352 с.
- 10.Максименко О. Аранжування сухими квітами. Москва: изд-во „АСТ”, - 1999, 56 с. з іл.
- 11.Міщенко І., Лазаренко К. Зробіть з природного матеріалу./Початкова освіта. – 2005. - № 23-24.
- 12.Осипова Н. В. Квіти та свята. Москва. „Віче”, 2006, 157 с.: іл.
- 13.Пометун О. І. Пироженко Л. В. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання. - Київ, „А. С. К.”, 2006, 192 с.
- 14.Реворт Дж., Беррі С. Аранжування квітів. (Перев. з англ. Гвоздьова Т.), з-під „Внешсигма”, Москва, 1999 р., 128 с.: іл.
- 15.Родионова С.В. Пособие цветовода-любителя. – М.: Цитадель, 2000.
- 16.Троїцька А. Золоті букети Русі. М.: ТОВ „Компанія Мюрел”, 2007 р. - 360 с.: іл.
17. Черевченко Т.М. Довідник квітникаря-любителя. – К.: Урожай, 1994.